

Legyen szabadság először,
És azután legyen béke.

Annál nagyobb lelkesedéssel fordult a nép fiai felé, akik tömegesen gyülekeztek, gyakran mezítláb, a szabadság zászlaja alá. S ugyanakkor, amikor Marx és Engels elismeréssel állapították meg, hogy miután Európa negyvennyolcas forradalmi egymásután el-ültek, a magyar nép hű maradt a világszabadság zászlajához, Petőfi is az igazi hazafiság önérzetével telt el: a magyarság „a világ vezére” lett, mért az európai népek élén jár a világszabadságért folyó küzdelemben.

Azt már nem érte meg, hogy a nemzetközi reakció összefogása a magyar szabadságharcot vérbefojtotta. A segesvári csatatéren, ahol hősi halált halt, a magyar szabadsághősök a cári hadsereggel szemben vesztek csatát. A magyar nép függetlenségét hosszú időre elrabló Habsburgokat nem az orosz nép, hanem az orosz népet elnyomó cár segítette. Ezért mondta Sztálin: „Az orosz cár 1849-ben segítette a Habsburg-monarchiának megfojtani a magyar forradalmat. Mi erre emlékezünk. De mi ezért nem vagyunk felelősek, mert mi az utolsó cárt az Uralban 1920-ban agyonlőttük és ezzel keresztet tettünk az elmúlt rendszerre.”

Ma már tudjuk azt is, amit a reakciós történetírás elhallgatott előttünk: az orosz nép a szabadságért küzdő magyarokkal érzett akkor is. A magyar szabadságharenak orosz hősei is voltak. Egy orosz tiszt, Kazimir Ralicovszkij, csapatával együtt átpártolt a magyarokhoz. Egy másik, Alexej Guszjev, tisztársait és a legénységet arra biztatta, tagadják meg a cári parancsot, mely a magyar szabadság ellen küldi harcba őket; ezért Guszjevet és hét tisztársát kötéltálati halálra ítélték. Amikor Petőfiről emlékezünk meg, kegyelettel emlékezünk meg ezekről az orosz tisztekről is, akik ugyancsak száz éve adták életüket a magyar szabadságért.

TRENCSÉNYI-WALDAPFEL IMRE

SZÖREG

1849. aug. 5. — 1949. aug. 5.*

Már a szabadság napja hanyatlott, messze csatában
Dalnoka hű ajkán halt el a dal s a remény.
Szőregi sáncon a nép katonái kifenne kaszájuk
Állták még a csatát, védve a nép jogait.
Akkor a zsarnokság győzött, de megőrzi a hősök
Emlékét Szőreg népe, mely újra szabad.

TRENCSÉNYI-WALDAPFEL IMRE

* A szőregi ütközet emlékére a százados évfordulón a helyszínen állított emlékmű felirata.